

مەنجه له كەي مام جەلال

جەزا چنگيانی

س

ەر بەهيج پيکخراویکی کوردی نيم، وەلی تا سەر ئيسقان و بەره و خوارتریش واتە مۆخ مروڤ دۆست، ناشتی ويست و کوردستانيم. زۆر شانازی بە پييازی نەتەوايەتيمەو دەکەم. لە ھەر شوپنیک و لە لای ھەر کۆمەلگایەک توشی گفتوگۆی سیاسی بووبیتم بە راشکاوی ئالای بیری کوردستانيم ھەلکردو و شانزيم بە ئایدۆلۆژیتی نەتەوايەتيمەو کردو. تا ئیستا لە ناو ئەلمانیکان و پروسەکان و پۆلن، ەهرەب و فارس و چەپی کوردی کە (تا سەر ئيسقان دژی ناسیونالیستی کوردن) کەسانی تریش. کە وە نەتەواییەک خۆم ناسیو ەیان گفتوگۆم کردو. ھيج سوکایەتیم پینەکراو تەنیا لە لایەن (جەلالیکان) و (تورکەکانەو) نەبی، کوردە (جەلالیکان) * چنیوکانیان بە رادەیک تیزپروە کە گۆرەکی دایکی رەحمەتیشمیان زامدارکردو. لە کۆرپیکدا لە فرانکفۆرت، چەند پروژنامەنووسیکی تورک لە بەرچاوی کۆمەلی پروژنامە نووسی ئەلمانی کە لەسەر پروسیسی دیموکراتیزەکردنی تورکیا قسەمکرد تفيان لیکردم. وەلی لە تەک ئەم شانازیەمەو بە ھەلویستی نەتەوايەتيمەو. شەرمەزارم بلیم ھیندە (پەنجە توتەيەکی پيشمەرگەيەک) دلسۆزی کوردستان و نەتەوای کوردم. (ھيج سەرکردەيەکی سیاسی لە کوردستاندا بی بوون و قوربانی وخەباتی پيشمەرگە نرخی نیە). چونکە ھيج سەرکردەيەک ناتوانی قولانجیک ھەنگاو بنی بی بوونی پيشمەرگە. بۆيە پيشمەرگە بەريز نیە، بەلکو پيروژە. لە پیناوی گۆرانکاریدا قوربانی دەدا. با نەخۆیندەواریش بیت، مادامیکي بروای بە گۆرانکاری ھەيە یانی لە لووتکەي ھوشياریدايە.

بۆيە لیرەدا و لە ھەموو شوپنیکدا بۆ (پيشمەرگە) بەريزەو دەچەمیمەو.

ئیستا چيروکیکتان بۆ دەگيرمەو کە دەقاو دەق راستە. بەپی ئەو نوسین و بەلگە و سەرگورشتانەي تانیستا دەماو دەم و نەو دواي نەو بۆ مۆسۆلمانەکان ماو تەو، ئیمامی عەلی یەکیک بوو لە باشترین و پاکترین و ھوشيار ترین خلیفەي مۆسۆلمانەکان (دەلیت ئافرەت ھیندە پيروژ و ناسکە گوناھە بە گولیش لی بدری. یان دەلیت مندالەکانتان وەک خۆتان پەرورەدە مەکن). دەگيرنەو ھیندە کەسیکی سادەبوو لە تەک خەلکی رەش و پروتی سادەدا جیاوازی نەبو، چ لە جل و بەرگدا چ لە خانوو و خواردن و گوزەرانیدا. چەند ژیا، گرنگ نیە گرنگ چی بۆ میژوو بە جیھیشتو. ئیمامی عەلی زیاد لە ۱۵۰۰ سال لە مەوبەر ژیاو و خاوەنی ئەم ھەست و رەوشت و مۆرالە جوانە بوو، کە منی نا شیعە و ناسوونی نا مۆسۆلمان ئامازەي پیدەکەم. بابزانین سەرکردەيەکی چەپی سالی ۱۹۷۶ و سۆسیال دیموکرتی کوردی ئیمرو چۆن بوو !!!!!!

کە ھەرەس پرویدا. شۆرشى نۆی دەستی پیکرد. چونکە مروڤی کورد بریندار و تەمزۆی ئازادی بوو لە ماو یەکی چاوەروان نەکراودا شۆرش گەشەي کرد. بناغەي شۆرشى نۆی، کۆمەلی پيشمەرگەي قارەمانی کۆمەلە و دوا جار یەکیتی بوون. ئەم پيشمەرگە سەرەتایانە ھیندە بەريز و پيروژن شایەنی ھەموو ريژ و ناوھینانینیکن، شۆرشىک دواي ھەرەس دروست ببیت و پشت و پەنای تەنیا خەلکانی دلسۆز و نيشتمان پەرور بووبیت. دەبی ئەندامانی ئەو شۆرشە لە چ ژيان و گوزەرانیکدا بووبیتن ؟؟؟ نەک تەنیا من، دلنیم لەو ی کەسانیکي زۆر ھەن سەرگورشتەي زۆر سەرەنج راکیشیان لایە. کە ئەم سەرگورشتانەش لە راستیدا بەشیکن لە میژوو، بەلام رەنگە نەویرن بیدرکینن. پيشمەرگە سەرەتایەکانی بزوتنەو ی نۆی نەتەوەکەمان ژيانیان گەلیک سەخت بوو، بە نانە رەقە و برسیتی و گوزەرانى پەنا ئەم بەردو ئەو کونە شاخ، ژيانیکي پرتس و بقیەي ھیزی دڕندەي رژيم و بی بەرگی و سەرماي زستان و گرەي ھاوین و بی شوپینی. تەنگی بەو کورپە قارەمانە روڤ لە سەردەستانەي شۆرشى نۆی ھەلچنی بوو. وەلی چونکە پروایەکی تەواویان بە خەبات و ئەرکی نەتەوايەتیمان ھەبوو. پۆژ بە پۆژ و ورەیان بالادەبوو. کۆمەلی پيشمەرگەي لاوی داماو بە چیلکە و چەوال. کوخیکیان لە نزیک خیمەکەي مام جەلالەو دروستکردبوو. خۆاردنی ئەم پيشمەرگە قارامانانە نان و چا و چا و نان و ماست و

ماستاو نان دهبيت. رۆژيک پيشمه‌رگه‌يه‌ك هه‌ندی ساوه‌ر له‌يه‌كي له‌ ديهاته‌كاني ئه‌و ناوچه‌يه‌ په‌يدا ده‌كات، وه‌ك دياريه‌يه‌كي گ‌رنگ و خواردينه‌يكي به‌تام ده‌يه‌ينته‌وه‌ بۆ كو‌خه‌كه‌يان. مژده‌ به‌ هاو‌رپي پيشمه‌رگه‌كاني ده‌دات ئيم‌رۆ ده‌توانين به‌ ئاره‌زوو خۆمان خواردين باش (ساوه‌ر) بخۆين. پيشمه‌رگه‌كان به‌م ده‌ستكه‌وته‌ زۆر دلخۆش ده‌بن، وه‌لئ‌كه‌ بير له‌ لينا‌ني ساوه‌ره‌كه‌ ده‌كه‌نه‌وه‌ بۆ مه‌نجه‌لئ‌ي يه‌خه‌يان ده‌گ‌ري و به‌ نا ئوميدئ‌ي به‌ ديار ساوه‌ره‌كه‌وه‌ داده‌مي‌ئن. يه‌كئ‌كه‌ له‌ پيشمه‌رگه‌كان بير ده‌كاتوه‌ ده‌لئ‌ت مام جه‌لال مه‌نجه‌لئ‌يكي هه‌يه‌ تا لئ‌ره‌ نيه‌ با بچين بيه‌يينين و ساوه‌ره‌كه‌ي پئ‌لينين. هه‌ندی له‌ پيشمه‌رگه‌ برسيه‌كان رازي نابن و ده‌ترسن و ده‌لئ‌ن مام جه‌لال پئ‌ بزاني لئ‌مان ده‌كات به‌ قوزه‌لقو‌رت، هه‌نديكي تريشيان شورشگيرتر و برسيت‌ر ده‌بن پئ‌ده‌نين به‌دليا‌ندا و ده‌چن بۆ لاي خزمه‌تكاره‌كه‌ي مام جه‌لال (واته‌ لئ‌پرسيراوي خيمه‌كه‌ي مام جه‌لال) پيشمه‌رگه‌كان خوازيئ‌يه‌يه‌كي كوردا‌نه‌ي مه‌نجه‌له‌كه‌ له‌ كاكي خزمه‌تكار ده‌كهن و هه‌نديكيشيان به‌ شيوه‌ي پارانه‌وه‌. خزمه‌تكاره‌كه‌ له‌ به‌ر ئه‌وه‌ي مام چاك ده‌ناسئ‌.

پي‌ان ده‌لئ‌ :

- براكانم بروتان بۆ بيته‌وه‌ مه‌نجه‌له‌كه‌ نه‌يينئ‌ ئه‌وه‌ پيشه‌كي به‌ گو‌چانه‌كه‌ي فه‌لاقه‌يه‌كي باشم ده‌كات و ساوه‌ره‌كه‌ش له‌ ئيوه‌ ده‌كات به‌ قوزه‌لقو‌رت، پياوي چابن با ئه‌م ساوه‌ره‌ نه‌خۆن و با منيش تووشي گئ‌چهل و فه‌لاقه‌ي گو‌چان نه‌بم.

پيشمه‌رگه‌كان هه‌ر چو‌نيك بي‌ت دئ‌ي خزمه‌تكاره‌كه‌ي مام جه‌لال نه‌رمده‌كهن و مه‌نجه‌له‌كه‌ي لئ‌وه‌رده‌گرن. خزمه‌تكاره‌كه‌ي مام جه‌لال كو‌رپئ‌ي هه‌ژار و دل‌فراوان ده‌بۆ پي‌ان ده‌لئ‌ :

- براي چاك بن هه‌ولئ‌ده‌ن پيش هاتنه‌وي مام جه‌لال مه‌نجه‌له‌كه‌ به‌ئ‌ينه‌وه‌.

پيشمه‌رگه‌كان به‌ دلخۆشي و پئ‌كه‌نينه‌وه‌ به‌ مه‌نجه‌له‌كه‌وه‌ ده‌گه‌رپنه‌وه‌ بۆ كو‌خه‌كه‌يان. ساوه‌ره‌كه‌ لئ‌ده‌نين به‌ هيواي ئه‌وه‌ي ده‌م بكئ‌شي به‌ دياريه‌يه‌وه‌ داده‌نيشن، هه‌ندی له‌ پيشمه‌رگه‌ قاره‌مانه‌كان چو‌نكه‌ ماوه‌يه‌كه‌ له‌و خواردينه‌ به‌تامه‌ (ساوه‌ر) دوور بوون به‌ ديار مه‌نجه‌له‌كه‌وه‌ ده‌ستده‌كهن به‌ نووكه‌ ئووكي گو‌راني. ئه‌م پيشمه‌رگه‌ قاره‌مانانه‌ داماوانه‌ چو‌نكه‌ ئه‌ستيره‌ي به‌ختيان له‌ ئاسماني مام جه‌لالدا به‌ هه‌ورپئ‌ي تو‌ره‌ي ته‌لخ وونده‌بۆ، هه‌ميشه‌ چاوهريانكردوه‌ ليزمه‌ باراني تو‌ره‌ و هه‌وره‌ تريشقه‌ي گو‌چانيا‌ن به‌ر كه‌وئ‌. مام جه‌لال كه‌ ده‌گه‌رپته‌وه‌ ناو چادره‌كه‌ي و هه‌ستده‌كات شتيك ديار نيه‌ و مه‌نجه‌له‌كه‌ي نه‌ماوه‌. كه‌ميك ناوچه‌واني ده‌دا به‌يه‌كدا و له‌ خزمه‌تكاره‌كه‌ي ده‌پرسی :

- كوا مه‌نجه‌له‌كه‌م ؟

خزمه‌تكاره‌كه‌ي كه‌ ئاشناي گو‌چان وه‌شاندينئ‌ي به‌ترس و له‌رزوه‌ ده‌لئ‌ :

- قوربان مامه‌ گيان ئه‌و پيشمه‌رگانه‌ هه‌ندی ساوه‌ريان په‌يداكردوه‌، زۆر تكيان لئ‌كردوم مه‌نجه‌له‌كه‌يان بده‌مئ‌. به‌زيم پي‌اندا هاته‌وه‌ دامني.

مام جه‌لال به‌ هيزي گو‌چانه‌كه‌ي هه‌لده‌سيته‌ سه‌ر پئ‌ و، ده‌چي بۆ كو‌خي پيشمه‌رگه‌ برسي و داماوه‌كان. كه‌ سه‌ير ده‌كات ده‌وري مه‌نجه‌له‌كه‌يان داوه‌. بيگومان دواي چه‌ند گو‌چانيك مه‌نجه‌له‌ ساوه‌ره‌كه‌ قئ‌پده‌كاتوه‌. ساوه‌ره‌كه‌ له‌ به‌رده‌مي پيشمه‌رگه‌ داماوه‌كاندا هه‌لده‌ريئ‌ئ‌. مه‌نجه‌له‌كه‌ ده‌باته‌وه‌ بۆ چادره‌كه‌ي. . . . . دواي ئه‌م چالاكئ‌يه‌ قارامانئ‌يه‌، مام ئه‌و شه‌وه‌ به‌ ئاسوده‌ترين رۆحه‌وه‌ له‌ ناو چادره‌كه‌يدا. تلده‌دا و پيشمه‌رگه‌ برسيه‌ داماوه‌كانئ‌يش له‌ تاو غه‌مي ساوه‌ره‌ رژاوه‌كه‌ و برسئ‌ئ‌ي تا به‌ياني خه‌و له‌ چاويان ده‌زپئ‌ئ‌،

خوئ‌ينه‌ري به‌ريز ناوه‌روكي ئه‌م چيروكه‌ له‌ مو‌ديرنترين ده‌سنگاي يه‌كئ‌تبه‌وه‌ واته‌ ته‌له‌فزيوني (كو‌ردسات) ده‌وه‌ شه‌وه‌ي ۲۰۰۲/۱۰/۱ له‌ چاوپئ‌كه‌وتئ‌ئ‌كدا كه‌ خوشكي به‌ريزي رۆژنامه‌وان (تافگه‌ محمه‌م) له‌ ته‌ك براي پيشمه‌رگه‌ي دئ‌رين به‌ريز (هاو‌ري جه‌بار) وه‌ سازانديووي. گئ‌رپه‌وه‌. هه‌رچه‌نده‌ براي به‌ريز (هاو‌ري جه‌بار) ئه‌م چيروكه‌ي به‌و مه‌به‌سته‌ گئ‌رپه‌وه‌ وه‌ك شانازي و نزيك بووني له‌ مامه‌وه‌. وه‌لئ‌ي بۆ من ئه‌م چيروكه‌ كرؤكيكي سياسي هه‌يه‌ به‌ پيوستم زاني به‌رگئ‌يكي سياسي و ويژهي به‌ به‌ردا بكه‌م و وه‌ك لاپه‌ره‌ي ميژووي سه‌ركرده‌يه‌كي سوسيال ديموكراتي كو‌رد. نيشاني ويژداني بده‌م.

* جه لالیه کان مه به ستم دهرویشه کانی مام جه لاله نهک (یه کیتی)

تیی نی کوردستان نیت:

نهم نویسنه بیرو بۆچونی حاره نه که بهت، کوردستان نیت له ناوه رۆکه که ی بهر پرسیار نییه.

www.kurdistanet.org
کوردستان نیت